

ZIŅU IZDEVUMS #22

ŠAJĀ IZDEVUMĀ

- Bērniem nepatīkams un biedējošs saturs internetā? Kā rīkoties?
- Uzdevumi skolēniem par medijpratību
- LR1 Ģimenes studijas raidījums "Kā pasargāt bērnus no emocionālām traumām internetā?"
- Konkursa "Izaicini savas pelēkā šūnas" rezultāti INFOGRAFIKĀ
- LTV1 raidījums Aizliegtais paņēmiens – Operācija "Influenceris"
- Star FM "Zoopastas" tehnoloģiju rubrikā viesojās Drossinternets.lv
- Bezmaksas semināri pieaugušajiem

BĒRNIEM NEPATĪKAMS UN BIEDĒJOŠS SATURS INTERNETĀ? KĀ RĪKOTIES?

Bērns internetā var piekļūt dažāda veida saturam – viņa vecumam neatbilstošam, vardarbīgam un pat nelegālam saturam. Bērni šādu kaitīgu saturu var nejauši uziet internetā, paši ziņkāres vadīti to meklēt, kāds no klases biedriem to parādījis vai draugs atsūtījis saiti, attēlus un video caur *WhatsApp*, *Instagram*, *Snapchat*.

Latvijas Drošāka interneta centrs pēdējā laikā daudz par šo tēmu runājis intervijās ar medijiem, tāpat arī vecāki arvien biežāk vēršas pēc padoma un konkrētiem tehniskiem risinājumiem.

Kā rīkoties vecākiem, kā runāt ar bērnu, ja viņš redzējis kaut ko satraucošu un nepatīkamu, jūtas satraukts un pat baidās? Drossinternets.lv izstrādājis praktiskus padomus

sarunai ar bērnu par internetā redzēto un kā pasargāt viņu no šāda veida satura turpmāk, izmantojot tehniskus risinājumus – drošības iestatījumus un kontroles rīkus. Tāpat arī skolotājiem, skolu psihologiem, sociālajiem pedagogiem materiāls būs noderīgs, ja skolēns klasē vai individuāli stāsta par internetā redzēto un dalās ar šo informāciju ar klasesbiedriem.

Aicinām skolas nodot informāciju vecākiem, kā arī ziņot vai informēt par nelegālu un bērniem nepiemērotu satura pieejamību internetā, izmantojot elektronisko ziņošanas iespēju Drossinternets.lv mājas lapā vai "Drošs Internets" mobilajā lietotnē.

PADOMI ŠEIT >

**BĒRNIEM
NEPATĪKAMS UN
BIEDĒJOŠS SATURS
INTERNETĀ?!
KĀ RĪKOTIES?!**

Padomi sarunai ar bērnu

Padomi drošības uzstādījumiem

UZDEVUMI SKOLĒNIEM PAR MEDIJPRATĪBU DAŽĀDOS MĀCĪBU PRIEKŠMETOS

Latvijas Drošāka interneta centrs izstrādājis uzdevumus skolēniem par medijpratību, drošību internetā un ar ierīču lietošanu saistītiem jautājumiem, kurus aicinām pildīt dažādu mācību priekšmetu stundu laikā. Uzdevumi veidoti ar mērķi mudināt bērnus analizēt un izvērtēt informāciju, ko viņi

ikdienā redz internetā vai citos medijos, attīstot kritiskās domāšanas un informācijas analizēšanas prasmes.

UZDEVUMI SĀKUMSKOLAI >

UZDEVUMI PAMATSKOLAI >

Atrodi pareizo atslēgu un atslēdz durvis!

- 1. Atslēga: Latvijā bērni mācās skolās.
- 2. Atslēga: Ja bērniem nebūtu jāiet uz skolu, dzīve būtu daudz priecīgāka.
- 3. Atslēga: Latvijā ikviens bērns var izvēlēties, kādus priekšmetus mācīties skolā.

DROSSINTERNETS.LV

UT TĒM UMUVUMU BĒT TĒ
PALDIES, KA VEICI UZDEVUMU BĒT TĒ
VĀJ MĪVRUD MĪŠ ISMUS SUTĒVUS
UZĒMĒRĒS, UZ VĪTUTĒV MĪŠ DUNĒVUS
ISB IASĒKĀCĀV VĀJ AĒSĒJETA MĪŠ
VĒRĒGĀKS, NE TĪKĀI IASĒT, BĒT
ISĒITOTĀKĀS, NE TĪKĀI IASĒT
ISĒITOTĀKĀS, NE TĪKĀI IASĒT

Twitter.com/drossinternets Facebook.com/drossinternets YouTube.com/saferinternetiv Instagram.com/drossinternetslv

Internetā ir ievietots izaicinājumu video "Cilvēks – zirneklis". Tajā redzams zēns, kurš uzvelk dārza cimdu un rāpjas pa stāvējam sienām.

Atzīmē argumentus, kas tev palīdz pieņemt lēmumu, vai mēģināt atkārtot izaicinājumu:

	jā	nē
Izskatās muļķīgi		
Man nav tādu spēju		
Dārza cimds nelp pie virsmas		
Zemes pievilksmes spēka rezultātā tu nokritīsi		
Video var būt montāža		

DOMĀ, PIRMS DARĪ!

DROSSINTERNETS.LV

Twitter.com/drossinternets Facebook.com/drossinternets YouTube.com/saferinternetiv Instagram.com/drossinternetslv

KĀ PASARGĀT BĒRNUS NO EMOCIONĀLĀM TRAUMĀM INTERNETĀ

Latvijas Drošāka interneta centrs aicina noklausīties LR1 "Ģimenes studija" raidījumu, kurā tika runāts, kā pasargāt bērnus no emocionālām traumām un mazināt sekas, ja bērns redzējis kaut ko nepatīkamu un biedējošu internetā, kā no tā izvairīties priekšdienās un kā vecākiem izglītēt bērnus šajos jautājumos.

"Ģimenes studija" raidījuma diskusijā piedalījās Latvijas Drošāka interneta centra vadītāja **Maija Katkovska**, Rīgas 64. vidusskolas sākumskolas skolotāja **Inese Strauta** un šīs skolas psiholoģe **Daina Žurilo**.

KLAUSĪTIES ŠEIT >

Biedēkļi un ķēmekļi - kā pasargāt bērnus no emocionālām traumām internetā

1 00:00 / 47:17

Speaker icon, volume bars, play/pause, stop, and download icons.

KONKURSA SKOLĒNIEM "IZAICINI SAVAS PĒLĒKĀS ŠŪNAS" REZULTĀTI

1.-4. klase (5362 skolēni)

Es tikai paskatīšos!

Spēlējot online spēles, **20,3% (1091) droši spiež** uz ziņojumiem, bet tikai lai paskatītos, nekādu informāciju tālāk ievadīt netaisās.

Ja Tu saki, ka esi labs draugs – dalīšos pat lielākajos noslēpumos!

Ja otrs saka, ka ir patiešām labs draugs, tad **20,7% (1109) tic**, ka internetā rakstītais un sūtītais paliek starp jums un sūta jebko, pat tādas lietas, ko negrib, lai vēl kāds uzzina.

Noteikumi mainās atkarībā no situācijas

Tev ir vienošanās – bez vecāku atļaujas nedrīkst ielādēt mobilās lietotnes. Vai arī esot ciemos ir jāievēro noruna ar saviem vecākiem?

8,3% (443) atbild „Nē, katrās mājās ir savi noteikumi un droši ielādē jaunu mobilo lietotni”.

3,6% (195) atbild „Nē, galvenais, lai vecāki to neuzzina”.

5.-7. klase (7191 skolēns)

Pavirša informācijas uztvere jeb „p” nav tas pats kas „p”!

30,2% (2166) nesaskata vīrusa draudus un spiež uz atsūtītās saites, kas veidota kā reklāma.

12,4% (890) nepievērš uzmanību mainītajam burtam un saka, ka saite ļauj iegūt reklāmā solīto.

17,8% (1276) saka, ka tā ir **tikai reklāma** un spiežot uz saites iegūt nevar neko.

Dažas reizes jau var zagt!

10% (722) saka, ka dažas reizes kopēt mūzikas CD, DVD, filmas ir atļauts, ja to dara tikai dažas reizes un nepārdod citiem, bet vienkārši dāvina.

10,4% (749) uzskata, ka tas ir nelegāli, jo kopējot zūd kvalitāte un tas ceļ neslavu izstrādātājam.

Pērku, jo influenceris iesaka!

Ja influenceris iesaka pirkt kādu preci, tad **7,3% (527) pārliecina** vecākus to nopirkt, jo uzticas ieteikumam.

4,9% (354) ļoti dusmojas vai skumst, ka nevar preci nopirkt, jo cena ir pārāk augsta.

Lai pārliecinātos, kā Latvijas skolēni orientējas interneta pasaulē, Drossinternets.lv februārī organizēja konkursu "Izaicini savas pelēkās šūnas!" tiešsaistes testa formā. Konkursa jaugtājumi bija sagatavoti pa klašu grupām: 1.-4., 5.-7., 8.-9. un 10.-12. klasei. Tie ietvēra nozīmīgākās ikdienā pielietojamas digitālās prasmes:

- kritiskā domāšana,
- influenceru darbības analīze,
- reklāmu atpazīšana,
- ziņas ticamības izvērtēšana,
- informācijas meklēšana,
- faktu un viedokļu nošķiršana,
- apdomīga iepirkšanās internetā,
- tehniskās prasmes.

Mēneša laikā tiešsaistes testu izpildīja **16 284 skolēni**. Visaktīvākie bija **5.-7. klašu skolēni**, bet viskūtrākie – vidusskolnieki.

Sakām lielu paldies pedagogiem par skolēnu iesaistīšanu konkursā, ieguldīto enerģiju un entuziasmu, palīdzot izglītot skolēnus par drošu un atbildīgu interneta izmantošanu.

Drossinternets.lv aicina skolas un to audzēkņus, kuri nav pildījuši testu, to izpildīt, lai pārbaudītu skolēnu zināšanas:

1. – 4. KLASEI ej.uz/peleko_konkurss_1-4
5. – 7. KLASEI ej.uz/peleko_konkurss_5-7
8. – 9. KLASEI ej.uz/peleko_konkurss_8-9
10. – 12. KLASEI ej.uz/peleko_konkurss_10-12

INFOGRAFIKA ŠEIT >

SECINĀJUMI ŠEIT >

8.-9. klase (1967 skolēni)

Nemu droši no interneta visu, kas tur ievietots pirms 2016. gada!

19,4% (381) uzskata, ka **autortiesības** internetā vidē attiecas uz darbiem, kas radīti un internetā izvietoti **pēc 2016. gada**, kad stājās spēkā Starptautiskais Autortiesību likums (šis ir izdomāts likums un gads).

14,4% (283) tic, ka autortiesības darbojas tikai tad, ja izvietota zīme.

Galvenais, ka mani liek mierā!

Ja klases Whats App grupā notiek kibermobings, **9,4% (184) neko citiem nesaka**, jo negrib, lai viņu izdzēs no grupas.

Jo lielāks skaits dalās ar ziņu, jo tā ticamāka!

Lai pārbaudītu ziņas patiesumu, **20,6% (406) pārbauda ziņas autoru**. Ja viņam vēl medijos publicēti raksti, tātad tas ir profesionāls žurnālists un ziņa ir patiesa.

10,3% (203) pārbauda ziņas popularitāti – jo lielāks skaits ar to dalīties, jo ticamāka ziņa.

10.-12. klase (1764 skolēni)

Atsauces norādu, lai saņemtu labāku atzīmi!

Referātā nenorādot atsaucies uz citējamiem informācijas avotiem, **10,7% (189) nesaskata plagiātismu**, bet gan zina, ka darbs tiks novērtēts ar zemāku atzīmi, jo neatbilst noformēšanas prasībām.

Kritiskā domāšana – kritizēšana un domāšana kritiskās situācijās?!

17,7% (312) domā, ka kritiskā domāšana ir **kritizēšana**.

8,5% (150) atbild, ka kritiskā domāšana ir **domāšana kritiskās situācijās**.

Kad svaru kausos likti fakti un pseidozinātne!

Ja kāds cilvēks sevi sauc par zinātnieku, asociācijas „Pasaules glābējs” vadītāju, internetā publicē ziņu, ka pasaule ir plakana, tad **15,9% (280) jauniešu tic**, ka tā ir **teorija**, kas apgāzis līdzšinējo viedokli par zemeslodes formu. Viņi dalās ar šo rakstu, lai pēc iespējas vairāk cilvēku to uzzinātu.

7,7% (136) uzskata, ka tā ir **zinātne**, jo šis cilvēks ir zinātnieks un asociācijas vadītājs, un sāk sekot viņa profilam un lasīt viņa pārdomas regulāri.

AIZLIEGTAIS PAŅĒMIENS – OPERĀCIJA “INFLUENCERIS”

Influenceri – kas viņi tādi ir? Kāda ir viņu ietekme? Kas jāņem vērā vecākiem, kuru bērni tiem seko? Vai un kā pateikt bērnam, ka šo slavenību labāk neskatīties?

LTV1 raidījums *Aizliegtais paņēmiens* atklāj, kā ir patiesībā, un sniedz atbildes uz šiem jautājumiem.

Latvijas Drošāka interneta centrs aicina noskatīties raidījumu, lai vecāki būtu informēti par to, ka bērni seko influenceriem,

kuru **viedoklis un dzīvesveids var ietekmēt bērnus un jauniešus, viņu uzskatus, vērtības un izvēles**. Tāpat liela daļa no influenceriem savos kontos reklamē dažādus produktus, pat alkoholu, kas bērnu auditorija nav atļauts. Raidījuma studijas viesu vidū **Liene Valdmane**, Latvijas Drošāka interneta centra Izglītības darba vadītāja.

RAIDĪJUMS ŠEIT >

STAR FM “ZOOFASTAS” TEHNOLOĢIJU RUBRIKA

Latvijas Drošāka interneta centrs aicina noklausīties radio *Star FM* rīta programmas *Zoopasta* tehnoloģiju rubrikas ierakstu. Raidījumā ciemojās Latvijas Drošāka interneta centra vadītāja **Maija Katkovska** un stāstīja par potenciālajiem riskiem internetā un veidiem, kā ar tiem cīnīties.

Kursors.lv vadītājs un tehnoloģiju eksperts Kristaps Skutelis kopā ar raidījuma vadītājiem Baibu Sipeņieci – Gavari un Jāni Romanovski uzdeva dažādus jautājumus Drossinternets.lv vadītājai saistībā ar drošu interneta lietošanu, uz kuriem tika sniegtas atbildes un padomi, kā arī diskusijas laikā diskusijas dalībnieki dalījās savā pieredzē, kā pasargāt bērnus no riskiem un apdraudējumiem internetā.

KLAUSIES ŠEIT >

Kursors.lv

Star FM “Zoopastas” tehnoloģiju rubrika
#312 (07.03.2019)

Autors: Kristaps Skutelis - 07.03.2019

**JAUTĀ UN
ZIŅO MUMS!**

Jautā mums: info@drossinternets.lv | Ziņo par pārkāpumiem internetā: zinojumi@drossinternets.lv vai caur Drossinternets.lv Ziņojumu formu
Par izbraukuma nodarbībām skolās: nodarbibas@drossinternets.lv.

BEZMAKSAS SEMINĀRI PIEAUGUŠAJIEM APRĪLĪ

Latvijas Drošāka interneta centrs sadarbībā ar Latvijas Pašvaldību mācību centru (LPMC) piedāvā pedagogiem un citiem pieaugušajiem apmeklēt bezmaksas seminārus par dažādām ar interneta lietošanu saistītām tēmām, kuru norisi koordinē mūsu partneris LPMC.

Ja Jūs vēlaties piedalīties kādā no semināriem, lūdzam rakstīt uz pieteikumi@lpmc.lv vai zvanīt pa tel. numuru 67551217

**2019. gada aprīlī
paredzētās LPMC mācības:**

Datums, laiks: **10.04. plkst. 14.50**

Tēma: Droša un atbildīga interneta lietošana

Norises vieta: Rīgas Valsts tehnikums,
Krišjāņa Valdemāra iela 1C

Datums, laiks: **11.04., laiks tiks precizēts**

Tēma: Droša un atbildīga interneta lietošana

Norises vieta: Strenču vidusskola, Rīgas 13, Strenči

Datums, laiks: **17.04. plkst. 14.00 -18.00**

Tēma: Virtuālās atkarības: cēloņi, izpausmes,
korekcijas iespējas,

Norises vieta: Latvijas Pašvaldību mācību centrs, Rīga,
Biķernieku iela 4. Tālr. 67552252

